

Crna Gora
AGENCIJA ZA AUDIOVIZUELNE MEDIJSKE USLUGE

Broj: 05-633/25-890/3
Podgorica, 07.11.2025. godine

AMU KONFERENCIJA: U REGIONU STVARNOST OBLIKUJE POLITIKA, A NE MEDIJI

Podgorica, (MINA) – **U Crnoj Gori i na Zapadnom Balkanu stvarnost dominantno oblikuje politika, a mediji i tehnologija su sredstvo političara da pokažu moć, ocijenjeno je na zatvaranju konferencije „Medijski horizonti – efikasnost regulatornih organa“. Tu konferenciju su u Podgorici organizovali Agencija za audiovizuelne medijske usluge (AMU) i Misija OEBS-a u Crnoj Gori.**

Direktorica Instituta za medije Olivera Nikolić je, na panelu „Mediji, tehnologija i moć – ko oblikuje realnost u savremenoj Evropi?“, rekla da, po izvještajima međunarodnih organizacija, ali i Evropske komisije, Crna Gora u dijelu slobode medija ne ispunjava osnovne standarde jer ne poštuje i ne primjenjuje zakone.

Ona je, govoreći o imenovanju članova Savjeta AMU-a i Radio Televizije Crne Gore (RTCG), kazala da tri puta Dragoljub Vuković ne može da prođe konkurs.

„Poruka sa ovog mjesta je da mi od njega ne odustajemo, jer je to čovjek kojem pripada da bude tamo“, rekla je Nikolić i dodala da je to svjedočanstvo kontinuirane političke kontrole od vlasti u Crnoj Gori.

Ona je istakla da se za vrijeme Demokratske partije socijalista znalo odakle pritisci dolaze, a da je sada pritisak složeniji jer ima mnogo subjekata u vlasti.

Nikolić je navela da iz Srbije preko medija predsjednika te države Aleksandra Vučića dolazi neprimjeren uticaj i da se konstantno u tim medijima vidi negativan stav u odnosu na Crnu Goru i na njenu državnost, dodajući da se mora uraditi test štetnosti tog uticaja i da država nema adekvatan odgovor na to.

Na pitanje ko danas oblikuje stvarnost, ona je odgovorila da na prostoru Crne Gore i Zapadnog Balkana stvarnost dominantno oblikuje politika, jer su mediji njena refleksija.

„Mediji često ne uspijevaju da uspostave zdravu granicu u smislu političkog uticaja i da budu kreatori i oni koji će da nametnu agendu, već najčešće budu protočni bojler sadržaja i tema koje nameću političari. Mislim da na prostoru Crne Gore politika ima najveći uticaj“, rekla je Nikolić.

Profesor na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku, Tomislav Levak, kazao je da mediji sa jedne strane i dalje oblikuju narative i čime će se javnost baviti, dok sa druge strane centri moći preko sponzorstava i uticaja oblikuju stvari.

On je rekao da su algoritmi postali značajan faktor u digitalnoj eri, navodeći da su postali veliki problem, jer na osnovu prethodnih pretraživanja nude neki sadržaj i samim tim se gubi kritičko razmišljanje i dovodi do sklonosti potvrđivanju.

Govoreći o mogućnostima za borbu protiv dezinformacija, Levak je rekao da postoji nekoliko takvih mogućnosti, kao što su algoritmi za prepoznavanje, fakt čekeri /fact checker/ i medijska pismenost.

„Medijska pismenost, kritičko razmišljanje, dugoročno se smatra jedinim ozbiljnim načinom“, naveo je Levak.

Kako je kazao, države bivše Jugoslavije su po medijskoj pismenosti i dalje vrlo nisko, pa je od 41 evropske države Slovenija na 19. mjestu, Hrvatska 25, Srbija 31, Crna Gora 33, BiH 37, Sjeverna Makedonija 39, a Kosovo 40.

Upitan ko danas oblikuje stvarnost, Levak je kazao da politika ima puno veći uticaj nego što bi smjela imati.

„Kod nas je povjerenje u medije na nižem nivo, nego povjerenje u vlast“, rekao je Levak.

Glavna urednica nedjeljnika „Radar“ Vesna Mališić kazala je da se u Srbiji nevjerovatan uticaj politike na medije osjeća na različite načine.

„Srbija ima 2.194 elektronska i štampana medija koja su registrovana. Od tih svih medija imate grupu United media od nekoliko medija i nekoliko nezavisnih nedeljnika, nešto malo na lokalnu i to je sve ono što se nalazi izvan direktnog uticaja politike“, rekla je Mališić.

Ona je navela da su novinari iz tog velikog dijela medijskog prostora koji kontroliše vlast na zajedničkom zadatku, pa se ne vidi razlika između narativa političara i novinara.

„Ponekad imate utisak da su sve vijesti u tom prostoru distribuirane iz istog centra, ne trude se ni da naprave neku simulaciju da je neko nešto radio ili istraživao. To je prostor u kome dominira predsjednik države, on je ključna figura medija i na osnovu njega je posložena cijela ta struktura“, kazala je Mališić.

Ona je navela da se prošle godine Vučić u medijima pojavio 300 puta, ne računajući redovne izvještaje novinara o njegovim aktivnostima, dok se za prva tri mjeseca ove godine pojavio 141 put.

Mališić je istakla da novinari u Srbiji imaju problem da se bave svojim poslom, da razgovaraju, jer je razgovor i propitivanje političara i raznih ljudi suština novinarstva.

„U svim medijima koji nijesu pod kontrolom vlasti ne postoji političar koji smije da dođe. Ne smije ni druga, ni treća garnitura političara, čak ni njihovi analitičari“, dodala je Mališić.

Kako je rekla, glavni prenosioci govora mržnje u Srbiji su tradicionalni mediji, za razliku od Evrope gdje su to društvene mreže.

„Govor mržnje se rađa u politici, posreduje medijima i prenosi na društvenim mrežama. Rasadnik toga su mediji“, istakla je Mališić.

Na pitanje ko danas oblikuje stvarnost, ona je kazala da je politika centar zbivanja.

„Mislim da je politika centar zbivanja, a da su mediji i tehnologija njima sredstvo da pokažu svoju moć“, rekla je Mališić.

Kako je navela, politika utiče na sve, jer su vlasnici novca, pa preko toga utiču na medije, a preko medija utiču na publiku.

Glavni urednik portala normalizuj.me, Brano Mandić, rekao je da je u toku deregulacija medija, ali i države i političkog sistema.

„Nije samo da živimo neregulisane medije, nego jednu vrstu torture koju niko ni ne pokušava da spriječi, jer ako svedete čovjeka na jedan klik, on postaje bio gorivo za taj sistem“, kazao je Mandić.

Kako je naveo, nije se desio privid demokratije koju je internet obećavao.

„Internet je na početku bio ideja koja treba da demokratizuje društvo i razbije monopole. A nikad u istoriji nije bilo toliko bogatih ljudi i nikad prije medijska moć nije bila koncentrisana na tako uskom prostoru“, rekao je Mandić.

On je objasnio da algoritam nije „nikakav krvotok“, već je samo vrlo brz i podložan kalkulaciji onih u čijim rukama je moć.

„To je ideološki problem današnjice koja se raspada. Ona se raspada kroz genocidna dešavanja na jednom kraju svijeta i kroz apsolutnu nestabilnost na drugom kraju svijeta i ne treba da mislimo da smo mi izolovani“, naveo je Mandić.

On je naglasio da je važno da ljudi budu više tehnološki obrazovani, da znaju šta se zaista dešava i u čijim rukama se povlače konci.

Mandić je naveo da na Fejsbuku /Facebook/ ima 1,5 miliona pregleda, objašnjavajući da je njegov algoritam nacionalizam, pa je zato taj algoritam „vrlo potentan“.

Govoreći o tabloidima i Crnoj Gori, on je kazao da je Crna Gora jednostavno mala jer su tabloidi biznis.

„Da bi imao dobre tabloide moraš da ih imaš deset, a ne jedan“, rekao je Mandić.

Konferenciji su prisustvovali predstavnici institucija izvršne i zakonodavne vlasti, medija, novinarskih udruženja, samoregulatornih tijela, nevladinih organizacija, akademske zajednice i diplomatskog kora.